

פרשת וילך

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם" (לא, ב).

דרך טעמי המקרא - אומר האדמו"ר מסלונים ניתן ללמוד כיצד 'להסתדר' עם היצר הרע...

בתורה מופיע ארבע פעמים טעם המקרא 'שלשלת' על המילים הבאות: "וּיִתְמַהְמַה" (בראשית יט, טז) בענין לוט. ב. "וַיֹּאמֶר" (בראשית כד, יב), בענין אליעזר עבד אברהם, כשעמד והתפלל על הבאר לעזרת הקב"ה. ג. "וַיִּמְאֵן" (בראשית לט, ח), בענין יוסף. ד. "וַיִּשְׁחַט" (ויקרא ת, כג), בענין הקרבת הקרבנות. נגד יצר הרע מפעילים קודם כל את ה"וּיִתְמַהְמַה". כאשר היצר הרע מגיע לאדם ומבקש להחטיאו, הוא רוצה לעשות את זה כמה שיותר מהר לכן אומרים לו: 'רגע! נחכה עד מחר...' על דרך זו נאמר "צא והלחם בעמלק מחר" עמלק מסמל את היצר הרע. והמלחמה איתו זה לומר לו לבקשותיו "מחר" וכך ינצחו!

אבל הרי כתוב ש"אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אדם לא יצליח לנצח את היצר הרע לבד, לכן צריך להתפלל להקב"ה שיסייע בידו, וזה החלק השני - ה"וַיִּמְאֵן", היינו תפילה.

לאחר שהתמהמה האדם והתפלל, עתה יכול הוא למאן - "וַיִּמְאֵן" - לומר "לא!" ליצר הרע. ואם יעשה תהליך זה פעמים רבות, יגיע ל"וישחט" - יוכל לשחוט את היצר הרע.

"הֵן קָרְבוּ יְמֵי לְמוֹת" (לא, ד).**שח רבי מנדל שטיינמן זצ"ל בספרו 'עדות חיה':**

זכורני, פעם אחרי קבלת שבת למד איתנו רבינו בעל ה"אמרי חיים" מוויז'ניץ זיע"א שיעור מוסר מהספר הקדוש של"ה, ואמר בשם ספר ה'אמרי נועם' ביאור נפלא בפסוק כאן: דהנה, בתורה נאמר ה' פעמים הן, 'הן קרבו ימיה למוות', הן אני עין יבש" (ישעיה נג, ג), הן אני ערל שפתים" (שמות ו, ל), הן אני נשארתי לבדי" (ישעיה מט, כא), "הן אני כפיך לאל" (איוב לו, ג).

וההסבר הוא כך: 'הן קרבו ימיה למוות', יהודי זקן שוכב במיטתו ורואה כי ימיו כלים והגיע עתו לפרוש מן העולם, ומחשב חשבון נפשו, מה יהיה איתו אחרי שתעלה נשמתו השמימה, הוא שוכב ומסתכל סביבו וחושב, הן כל ימי השקעתי כ"כ הרבה כסף על מנת לייפות את הבית ברהיטים יפים וחפצים יקרים, והם עונים לו, "הן אני עין יבש".

הוא חושב על בניו שבצעירותם שלח אותם ללמוד באוניברסיטה ופונה אליהם, רופאים, פרופסורים, האם תלמדו פרק משניות לטובת נשמתך?! והן עונים לו: "הן אני ערל שפתים", הרי לא שלחת אותנו ללמוד בחיידר או בישיבה, ואיננו יודעים איך לומדים פרק משניות. סופק האב את כפיו ואומר, הוי, "הן אני נשארתי לבדי". הוא נשאר דומם וחושב בלבו הן אני נשארתי לבדי, אין מי שיעשה לי טובה בבוא היום, אולם בפנית החדר יושב נכד קטן אשר אביו שלח אותו ללמוד בתלמוד תורה, והוא אומר לזקינו, "הן אני כפיך לאל", סבא יקר, אל תדאג, אני אדאג ואשתדל ללמוד משניות לטובת נשמתך בבוא העת!

אמנם הסבא שהיה חכם אמר: מוטב אלמד אני משניות לעילוי נשמתך, ולא אסתמך על נדבות של אחרים...

"וְלִמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְהָ בְּפִיהֶם" (לא, יט).

הגאון רבי עמרם אזולאי זכר צדיק לברכה, מחותנו של מרן הראש"ל הגר"ע יוסף זצוק"ל, פאר השקדנים היה. לא זו בלבד ששקד על תלמודו בלא הרף בשעות הלימודים בישיבה, אלא אף בשעות שבין הסדרים לא מש ממקומו, ורעייתו היתה מעלה לו את האוכל לבית המדרש.

התורה היתה כל חייו. בשעת הסעודה, בין מנה למנה, עיין בספר. כששתה כוס קפה, אחז את הכוס ביד אחת ועיניו בספר שבידו השניה.

בסמוך לתפילה, לפניו ולאחריה, ניצל כל דקה ללימוד. כשישב לדין שמע בריכוז את טענות בעלי הדין, ומשהיה הדין מחוור לו היה שב מיד לתלמודו, בעוד הדיינים האחרים מתווכחים ומשוחחים בעניין. גם בעת המועדים, בהם טרודים הכל בטירדת מצוות היום, היה מקיימן בזריזות ושב לתלמוד.

בכל אחד מימי ראש השנה היה מסיים את כל ספר התהילים. בערב יום הכיפורים עצמו הספיק לומר כל ספר התהילים בין התפילות, ולאחר הצום ישב ולמד כהרגלו!

גם בשמחת תורה, ביום בו רקד בשמחה עצומה עד שכל בגדיו נרטבו מזיעתו, מצא פנאי ללמוד כמה שעות. כך גם בפורים, וכך לאחר בדיקת חמץ ושריפתו, אף בתשעה באב לא פסק מללמוד בדברים המותרים בלימוד ביום האבל. וברוב שקידתו היתה התורה כמונחת בקופסה במוחו: תנ"ך ומשניות וש"ס, ראשונים וספרי הפוסקים, ואף בקבלה עסק בצנעה. גם בעת השמחות המשפחתיות הגה בספר, ובעת נסיעה משן היה תלמודו בעל פה.

וכשאושפז בעת מחלתו בבית החולים וביקשו להכינו לניתוח לא מצאווה במיטתו. כשחיפשוהו, מצאווה בבית הכנסת של בית החולים, שקוע בתלמודו. וכשיצא מבית החולים ביקש שיביאוהו לבית המדרש, ושלה להודיע לביתו שחזר...

"וְהָיָה כִּי תִמְצָאן אֶת רְעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשְּׂרִירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לֵעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוּ כִּי יִדְעֵתִי אֶת יְצָרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֲשָׂה" (לא, כא).

פנינה מתוקה מדבש, כתב על כך הגאון רבי יצחק אליהו לנדא זצ"ל, מגיד מישרים בק"ק וילנא:

משל לאדם שנכנס לבית מסחר לממכר דבש וביקש לקנות מספר חביות. 'בשמחה רבה', אמר בעל החנות וכדי להרשימו באיכות דבשו, פתח את מכסה אחת החביות והתפאר: 'ראה, ידידי, דבש נקי ומשובח!'

אך הלקוח סירב להתרשם והשיב: 'אמנם הדבש שבראש החביות מרשים ואיכותי למראה, אך הלא הכל יודעים טבעם של סוחרים: למעלה, בראש החבית, הם יוצקים שכבת דבש משופרא דשופרא, אך בתחתית החבית מסתתרים גושי קמח, פסולת ושאר מרעין בישין, איני טיפש, יודע אני כי זו דרככם מאז ומעולם!'

פנה בעל החנות לקופאי שלו: 'השמעת מה אמר הלקוח? מילים כדורבנות! רשום נא את דבריו החשובים בשולי טופס ההזמנה!'

וכך היה. בעוד הלקוח משמיע מילות גידוף וזלזול בעם הסוחרים לדורותיו, ארזו עברו את חבית הדבש, הוא שילם את המחיר הנקוב, ויצא מן החנות. ואכן, כאשר חשש - כן היה: שולי החבית היו מלאים קמח ושאריות פסולת, והוא כשר לתבוע את המוכר קמחו, וטענתו בפיו: 'דבש נקי ביקשתי, לא תערובת של פסולת ודבש! השב לי את כספי והוסף גם פיצוי על עוגמת הנפש!'

'מה יש לך לומר להגנתך? התעניינו הדיינים.

חי"ך המוכר, ושלף מאמתחתו את פנקס ההזמנות. 'ראו נא, הלא כבר בשעת הקניה ידע אדם זה היטב מה יש בשולי החבית, ומאחר וידע ובכל זאת קנה - מה לו כי יתלונן?!

וכך - אמר המגיד מישרים מוילנא - גם בפסוקים שלפנינו: מתחילה אמר ש"השירה הזאת" עוד תביא תועלת לפניו יתברך, כאשר תהיה לעד, כדי לדחות את קטרונם של מלאכי השרת ולהוכיח להם שאתם הנכם בני ישראל, אולם יש עוד ענין נוסף: שהשירה הזאת (שירת האזינו) תהיה לכם לתועלת גדולה כאשר "אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו... ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצנו והפר את בריתך", ואז, כאשר "תמצאן אותו רעות רבות וצרות, וענתה השירה הזאת לפניו לעד", וטענה גדולה תהיה בפיה כלפי: "כי ידעתי את יצרו אשר הוא עושה היום, בטרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי", ותהיה זו מליצת יושר עבורכם, שאין מקום להענישכם, מאחר ומתחילה ידעתי את יצרכם, ובכל זאת הבאתי אתכם אל הארץ!

בעקבות זאת, ביאר הגאון רבי גבריאל זאב מרגליות, מו"צ בהורודנא (התנו של הצדיק רבי נחומ'קה מהורודנא), באופן נפלא את לשון הפייטן: 'וכל מאמינים שהוא טוב לכל', וטעם הדבר - משום שהוא 'יודע יצר כל יצורים'...

(ושל לא יחסר)

לפנינו סיפור מופלא עד מאוד הממחיש בצורה הברורה ביותר, שכאשר האדם מוכן להתקרב אל האלוקים, הוא זוכה לדברים שלא זכה להם עד תתה. הסיפור תועד על ידי תלמיד חכם מפורסם, והוא מופיע בספרו של הרב נחמן סלצר ה"ו. המעשה החל באחת מטיסותיו של הת"ח לחו"ל, וכך הוא מספר:

בעת הטיסה הבחנתי שבכסא שלי יושב אדם ואוכל קציצת בשר לא כשרה. על מעטפת הארוחה שלו היתה תווית ועליה הופיע שמו: "מר ווינשטיין", הזדעזעתי לראות יהודי המכניס לפיו בשר לא כשר והחלטתי לשוחח עימו.

"סלח לי אדוני, אני לא רוצה להיחשב כחוצפן, או לפגוע בך, אבל האם תרשה לי לשאול אותך שאלה?" - "בודאי", השיב האיש.

"האם ידוע לך שהינך יכול לבחור בארוחה כשרה בטיסה הזו?"

הוא נעץ בי את מבטו, וענה: "אני לא אוכל כשר! לא יעזור לך שום דבר".

"למה אתה מתכוון? האם בתוך ביתך הינך שומר על כשרות, ורק מחוץ לבית אתה אוכל הכל, או שמא הכשרות אינה חשובה כלל בעיניך?" - שאלתי.

האיש בחר שלא להגיב עוד בנושא הכשרות. "אינני אוכל כשר, וזהו", אמר. לאחר מכן הסתגר בתוך עצמו, אבל זמן קצר לאחר מכן פלץ מפיו משפט בסגנון "זה היה הבן שלי, בתקופה הנוראה של השואה..."

ולפתע פרץ בבכי, והמשיך: "זה היה הדבר האחרון ששבר אותי. לאורך כל הדרך החזקתי מעמד, עד שיום אחד כבר לא יכולתי. במשך כל הימים ששהייתי במחנה הריכוז היתה לי רק שאיפה אחת. שהבן האהוב שלי, כתריאל-מנחם, ששהה כל הזמן

לצדי, יזכה לצאת מכאן בריא ושלם. אמא שלו כבר נהרגה מזמן; גם כל האחים והאחיות שלו! אבל הוא - כך קיוויתי - ישרוד!!!

"יום אחד כונסו כל האסירים למסדר. במקום היו כמה דלתות סודיות דרך נכנסים לשטח שבו היו מוציאים את האנשים לתליה. היתה זו תחושת אימים. בני אחז בידי כל כך בחוזקה, עד שזרמתי הדם בעורקיי כמעט ונעצרה.

"והנה לפתע לקחו אותי, את כתריאל-מנחם שלי, ויותר לא ראיתי. כעבור זמן סיפרו לי מכריי, שראו חייל שאחז בבני וירה בו. ומאז, התדרדרתי, סיים האיש שישב לידי במטוס.

מספר הת"ח: הייתי כה נדהם שלא ידעתי מה לומר לו, והעדפתי לשתוק. במהלך שש שעות הטיסה הנותרות, לא החלפנו מילה נוספת. דממה מוחלטת שררה בינינו.

נחתנו ביוסטון, וכל אחד הלך לדרכו. לא חלמתי שאיפגש איתו שוב, עם מר ווינשטיין הלזה.

והנה, 4 שנים חלפו מאז, ואני הגעתי עם משפחתי לארץ הקודש, לכבוד החגים.

ביום הכפורים התפללתי באחד מבתי הכנסיות הגדולים בשכונת מאה שערים בירושלים. בשלב מסוים, הוצרכתי לשוב לביתי לקחת דבר-מה, והנה בלכתי ברחוב אני מבחין במראה מוזר: איש זקן יושב בתחת האוטובוסים, ומעטן בעיצומו של היום הקדוש.

הסתכלתי עליו, צפיתי בפניו, וכמעט שהתעלפתי היה זה לא אחר ממר ווינשטיין!

באותו רגע הבינותי, ונתון אל ליבי, שאם אני נפגש בו פעם שניה, ברור כשמש שדורשים ממני מן השמים לקרב אותו, ולדבר אל ליבו. נתנו לי הזדמנות נוספת, וכיון שהיה זה ביום הקדוש ביותר בשנה, יש

לכך משמעות כפולה. ניגשתי אליו, הצגתי את עצמי. הוא זכר את הפגישה ההיא במטוס. זכר היטב. אבל הביט בי בפנים קרות לחלוטין, כמי שיבשה ממנו כל לחלוחית של יהדות ויראת שמים. לא ידעתי כיצד למשוך את ליבו.

לפתע נדלק רעיון במוחי. "אני בטוח שגם אתה יודע שיום כיפור היום", אמרתי לו. "עוד מעט יאמרו בבית הכנסת שלנו תפילת 'זכור'. בוא איתי והיכנס לבית הכנסת, והזכר לפני החזן את שמו של ה'בן שלך שנהרג על קידוש השם והתפלל לעילוי נשמתו.

"זאת יכולה אולי להיות ההזדמנות היחידה שלך להזכיר את שם בנך. אתה לא חושב שהגיע הזמן להזכיר את נשמתו בבית משפט של מעלה?"

והרעיון צלח. דמעות כיסו את עיניו. חיבקתי אותו חבוק היטב, נתתי זרועו בזרועי, והובלתי אותו היישר אל תוך בית הכנסת עד למקום שבו עמד החזן.

ניגשנו שנינו אל החזן, וביקשנו שיעשה אזכרה מיוחדת. מר ווינשטיין נשען על הבימה, ולחש את שם בנו: "כתריאל מנחם בן יחזקאל סרגה".

לפתע קרה דבר מוזעזע. פניו של החזן חוורו כסיד, אגלי זיעה עלו במצחו, ועיניו כמו יצאו מחוריהן, הוא הסתובב אל האיש שעמד לצדי, וזעק בקול נורא: אבא! אבא! אבא!... והתעלף!!

היה זה כתריאל-מנחם האהוב, שאביו היה בטוח שהוא זכר מת. לאחר שעשה האב את הצעד הראשון בהתקרבותו אל בית הכנסת, זכה לראות עולמו בחייו, כשראה את המשפחה שהקים בנו, נכדים ונכדות ההולכים בדרך התורה, והמזכירים את ילדי ה'שטעטל'.

בסופו של דבר חזר גם האב בעצמו אל דרך התורה והמצוות, וזכה לעזוב את העולם כיהודי.

מדהים. (ברכי נפשי)

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

את מי צריך לפייס בערב יום כיפור, ומתי?

שני חידושים נפלאים בענין הפיוס בערב יום כיפור, נאמרו ע"י שניים מגדולי הדורות: א. השפת אמת זיע"א מחדש, שגם מי שחברו כועס עליו שלא בצדק - חובה עליו לפייסו בערב יום הכיפורים!

בגמרא ביומא (פז): מסופר על רב שהיה קורא סידרא (פרשה מן הנביאים או מן הכתובים) לפני רבי, נכנס רבי חייא ורצה לקרות עימו, ולכן חזר רב לתחילת הפרשה. לאחר מכן נכנס בר קפרא, ושוב חזר רב לתחילת הפרשה, ואז נכנס רבי חנינא ברבי חמא. אמר רב: וכי פעמים רבות כל כך אחזור מתחילה? לא חזר. הקפיד רבי חנינא על רב, ומספרת הגמרא שרב הלך אליו לפייסו בשלושה-עשר ערבי יום כיפורים - אולם רבי חנינא לא התפייס (ע"ש בהמשך הגמ' בסבת סייבו להתפייס).

וכותב השפת אמת, שאף שרב לא היה חייב לחזור, ואם כן לא היתה סיבה לרבי חנינא להקפיד, בכל זאת היות ולאחרים חזר - היה בכך בזיון ולכן הקפיד עליו. אולם בתירוצו השני כותב השפת אמת: "אי נמי, אף שלא היה כדון מה שהקפיד, אזיל רב לפייסו, כי ביום הכיפורים איכא קפידיא שיתפייס אדם עם חברו, ואין נפקותא אם הצדק עימו במה שמקפיד עליו או לא, מכל מקום צריכין להתפייס!"

ב. חידוש נוסף מצנינו בספר הקדוש 'סדר היום' לרבי משה בן מכיר ז"ל (מחכמי דור דעה של האר"י הקדוש ומורו הבית יוסף, סדר מוצאי יום כיפור), שכתב: "אחר מוצאי יום הכיפורים נהגו לפייס איש את חברו ולשאול מהם מחילה מכל שגיאה ועוון שעבר ביניהם. וטעם למנהג, משום שאין ים הכיפורים מכפר אלא עבירות שבין אדם למקום ברוך הוא, שכן כתיב 'לפני ה' תטהרו', מה שהוא מכם לפני ה' - תטהרו, אבל מה שבין אדם לחברו אינו מתכפר לנו עד שירצה את חברו. ואחר שפייסו למקום ברוך הוא על עבירות שעברו לפניו בינו לביןם, מפייסין לו את חברו, להיקח נקיים מה' ומישראל". מדבריו מבואר חידוש גדול, שהפיוס בין אדם לחברו הוא רב אחר מוצאי כיפור, וכך נהגו.

דברים אלו הם דלא כחייא אדם (הל' ערב יומיים), שכ' שצריך כל אדם לפייס את חברו בערב יום הכיפורים, 'וכן נוהג העולם'. ע"ש בראייתו מהגמ' ביומא (פז). על רב שהלך לפייס את הקצב במעלי יומא דכיפורי.

מהו הזמן הנכון ביותר לקניית ד' מינים?

כתב המטה אפרים (תרג, ה), שבמקום שמצוי שם מוכרי ד' מינים מהודרים יקנה לפני יוה"כ, וזכות מחשבת המצוה הזו יצרפה הקב"ה למעשה (קידושין מ:). ותיטיב לו החתימה, אא"כ יודע בבירור שאחר יוה"כ ימצא לקנות ד' מינים הללו יפים ומהודרים ביתר שאת. וסיים, 'וכל ערום יעשה בדעתו'.

ומאידך, רבו החולקים עליו: מרן החת"ס זיע"א בדרשותיו (דף לת), כתב, שלא לקנותם קודם יוה"כ ע"פ המדרש רבה (פר' אמור) שהד' מינים הם אות שניצחו ישראל בדין, משל

משולחנו של העורך

וכו' דנסב כידון בידיה וכו', ולכן אי אפשר להכין הכידון עד גמר הניצוח דאילו קודם הניצוח כתיב 'אל יתהלל חוגר כמפתח'. וסיים, דמ"מ אלו הקונים לפני יוה"כ, במוצאי יוה"כ יעינו באתרוג לראות שלא אירע בו איזה קלקול כי גם זה הכשר-מצוה. וכ"כ המט"א (תרכז, טו).

והשם משמואל (סוכות) כתב, ש'הקדושים אשר לפנינו' לא רצו לקנות אתרוג עד אחרי יוה"כ כי לפי מיסת התפילה כך מזדמן להם אתרוג נקי ובדמעויותיהם מדיחים את הכתמים מן האתרוג שלהם, ועיי"ש שהיו קדושי עליון שהביאו להם עוד לפני יוה"כ אתרוג ממרחקים ומ"מ לא פתחוהו כלל עד יום א' דסוכות, ונמצא תמיד הדר ומהודר.

התבטאות חריפה מצנינו בדברי הגר"ש וולבה זצ"ל ב'עלי שור' (ח"ב, עמ' תלט), וז"ל: "אנחנו מבינים היטב אנשים המטריחים עצמם באלול ועש"ת לחפש אתרוג מהודר, וסמוך ליוה"כ הם מזדרזים כבר לבנות את סוכתם, אבל הם מסכנים. הם עוברים על מצוות יוה"כ והתשובה אשר כל חיי האדם תלויים בה, ומעדיפים מצוה יותר מאוחרת, אבל מעשית, שהיא בודאי יותר קלה מאשר התשובה. אין זה כי א"כ יצהר"ר מיוחד. רבנו הגר"י סלנטר זצ"ל לימד אותנו שישנו יצר הרע רוחני המשתדל לגזול מהאדם כל עליה אמיתית, מטוה מהעבודה האמיתית ומטעהו בחשבונות מסולפים. היצה"ר הרוחני יכול להתחפש אפי' בחיפוש אתרוג מהודר בעש"ת..."

והנה, הרמ"א (תריכה) כתב, שיתחיל במצות סוכה מיד לאחר יום כיפור, ולא כתב גם לגבי ארבעת המינים דמצוה לקנותם מיד לאחר יוה"כ, ומקור דבריו הוא מהמהרי"ל (מנהגים, הל' סוכה), ושם באמת הזכיר גם מצות לולב. וכן כתב הכף החיים (שם, ד) שכשם שצוה לנסוק וסוכה מיד אחר יוה"כ, כך מצוה מיד אחר יוה"כ להתעסק בהכנת לולב ומיניו, כמו שכתוב במדרש (פר' אמור) והובא בטור (פר' תקפא) שבמוצאי יוה"כ עסוקין במצוות סוכה ולולב ואינם עושים עוונות וכו' [ואפשר לבאר בפשטות מדוע הרמ"א השמיט את קניית הד' מינים, שכן אין זה מן ההכרח שבמוצאי יוה"כ נמצאים מוכרי ד' מינים בשוק וכו', וא"כ קיום דין זה הוא דבר שתלוי באחרים, אך בבניית הסוכה יוכל להתחיל מיד, וקיומה תלוי רק בו. וכעין ראייה, ע' גיטין (פד סויע"א) ודר"ק].

והכף החיים (שם, לו) הביא בשם התוצאות חיים והפתחי עולם, שטוב לנהוג שביום י"א בתשרי אחר תפילת שחרית קודם שיאכל, יקנה דבר מצוה לולב או אתרוג אם אפשר. ולכאורה משמע (מדבריו בב' המקומות) שסובר הכה"ח שיש לקנות לאחר יוה"כ.

ויש להוסיף, דלכאורה לא שייך כאן דין 'זריזין מקדימין למצוות', דזה לא שייך אלא בהגיע זמן המצוה, למחר לעשותה, וכגון: ברית מילה ביום השמיני עם שחר (ע' יומא כח: ופסחים ד, ד). נענוע הד' מינים ביו"ט דסוכות מיד בהאיר היום וכד', אך כאן הקנייה היא רק 'הכשר מצוה', שהרי עדיין לא הגיע זמן המצוה (ולא דומה לעשיית הסוכה, שם נחלקו האם היא מצוה או לא. ע' משנ"ב תרמא, א ובהערות 'דרשו"ש. ואכמ"ל).

שוב נדפס לאחרונה קובץ 'אליבא דהלכתא' (אולל התשפ"א) ושם האריכו בזה בטוב טעם ודעת, ע"ש.

לעילוי נשמת דינאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן לזיה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פריבץ נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, יעל בת רבקה. מיכל נגר ע"ה בת נחמה

לדפוסות אימתר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פריבץ נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, בתוש"י

העלון מוקדש-הצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מונירה, עידן וילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה